

rette fald i produktion og beskæftigelse, er der ingen mulighed for at bruge pengepolitikken til andre formål end at holde en lav inflation.

Det er almindeligt antaget, at priserne er stive nedadtil på kort sigt og kun på meget lang sigt fuldt fleksible. Også lønninger fastsættes for en periode ad gangen gennem overenskomsterne. Når ændringer i priseniveauet er umulige nedadtil og inflationsmålsætningen kun meget langsomt tillader ændringer opadtil, må alle nødvendige tilpasninger foregå via udsving i bruttonationalproduktet og i beskæftigelsen.

Usikkerheden om euroens succes er samtidig en usikkerhed om nødvendigheden af omfattende pristilpasninger. Så længe vi ikke har bedre kendskab til behovet for tilpasninger, bør Danmark ikke indlade sig på ECB's tyknakkede målsætning om pristabilitet.

Østudvidelsen

I debatten om euroen er også EU's udvidelse mod øst blevet et stort tema. Tilhængerne hævder, at Danmark bedst kan tale de østeuropæiske landes sag, hvis vi deltager i eurosamarbejdet. Så kan Danmark bedst kæmpe for, at Østeuropa hurtigt kommer med i så meget af EU-samarbejdet som muligt.

Optagelsen af de østeuropæiske lande er en naturlig forlængelse af det »fredens projekt«, der ligger til grund for det europæiske samarbejde. Danmark skal derfor støtte EU's udvidelse. Men de østeuropæiske lande har behov for lange overgangsordninger og er ligesom Danmark bedst tjent med at stå uden for euroen. Vi skal derfor ikke medvirke til at presse Østeuropa ind i møntunionen, hurtigere end der er grundlag for.

De østeuropæiske økonomier befinder sig stadig i en overgangsfase fra planøkonomi til markedsøkonomi. Deres industri er endnu ineffektiv og i høj grad baseret på arbejdskraftintensiv produktion. Andelen af befolkningerne beskæftiget i landbruget er uforholdsmæssig stor, og deres produktivitet er lav.

Deltagelse i ØMU's tredje fase forudsætter, at alle restriktioner på bevægelsen af kapital, varer og arbejdskraft er væk. En sådan fuldstændig åbning over for de nuværende EU-lande vil svække konkurrenceevnen for den østeuropæiske industri, som derved bliver fastholdt i de løntunge brancher. Desuden vil billig arbejdskraft og landbrugsvarer strømme til Vesteuropa og sætte danske skatter og afgifter yderligere under pres.

Der er således brug for en stor tilpasning i de østeuropæiske økonomier, hvor videns- og kapitalindsatsen i produktionen intensiveres og servicesektorene udbygges, mens landbrugets produktivitet forøges og dets personforbrug reduceres.

Denne tilpasning kræver, at de østeuropæiske økonomier kan have større prisstigninger, end ØMU'en tillader. Da priserne er stive nedadtil, kan tilpasninger kun finde sted ved, at nogle priser stiger mere end andre. Det kender vi også fra dansk økonomi i 1960'erne.

Østeuropa har altså brug for en langsom og naturlig åbning under prisfleksibilitet, og der vil måske snarere gå 10-20 år end 5, før Østeuropas spæde markedsøkonomier er klar til – og har gavn af – at indgå i en valutaunion.

Danmark kan ved at stå uden for euroen være et foregangsland for Østeuropa og vise, at der findes et alternativ med større råderum i den økonomiske politik.

Niels Bloch Jespersen (S) Klaus Hækkerup (S) Per Kaalund (S) Claus Larsen-Jensen (S) fmd.

Jens Peter Vernersen (S) Anne Baastrup (SF) Mimi Jakobsen (CD) Elisabeth Arnold (RV) nfmd.

Keld Albrechtsen (EL) Charlotte Antonsen (V) Eva Kjer Hansen (V) Svend Erik Hovmand (V)

Jens Kirk (V) Lene Espersen (KF) Henning Grove (KF) Peter Skaarup (DF) Henriette Kjær (KF)

Kristeligt Folkeparti og Frihed 2000 havde ikke medlemmer i udvalget.